



Брошура за нови иматели на право на престој – можности

Почитувани,

на Ваше барање доделена Ви е дозвола за престој (Aufenthaltserlaubnis). Притоа се работи за таканареченото право на престој – можности (Chancen-Aufenthaltsrecht). Ова е регулирано во § 104c од Законот за престој (Aufenthaltsgesetz).

Правото на престој – можности го добивате за 18 месеци. Ова е периодот, кој го имате на располагање да ги исполните предусловите за понатамошен дозволен престој. **Пред** истекот на овие 18 месеци морате да поднесете барање за понатамошна дозвола за престој. Ова ново барање ќе биде исполнето само ако ги исполнувате условите опишани во оваа брошура.

Продолжување на овој период од 18 месеци не е можно. Затоа уште сега Ве информираме кои услови треба да ги исполнувате за понатамошен престој најдоцна пред истекот на Вашето право на престој – можности.

## **1. Признавање на слободниот демократски основен поредок**

Морате да го признаете слободниот демократски основен поредок на Сојузна Република Германија. Слободниот демократски основен поредок е многу основен политички поредок на Германија. Истиот го опфаќа

- a) правото на народот да ја бира државната власт преку избори и гласања и да ја извршува преку посебни органи на законодавството, извршната власт и судството и да ги избира народните избраници на општи, непосредни, слободни, еднакви и тајни избори,
- b) врзувањето на законодавството со уставниот поредок и врзувањето на извршната власт и судството со законот и правдата,
- c) правото на формирање и остварување парламентарна опозиција,
- d) двојбеноста на власта и нејзината одговорност спрема народните избраници,
- e) независноста на судовите,
- f) исклучувањето на секое насилно и деспотско владеење и
- g) човековите права конкретизирани во уставот.

Потребно е Вашето активно и лично признавање. Треба да потпишете лично соодветна изјава. Морате да ја познавате содржината на признанието и

сушттинските содржини. Дури и ако имате веќе потпишано соодветна изјава за барањето за право на престој – можности, ова е потребно уште еднаш.

Доколку во иднина има индикации дека не ги поддржувате овие прописи, Вашиот понатамошен престој не е гарантиран, бидејќи не ги исполнувате соодветните стандардни барања за понатамошен престој. Ако во Вашата татковина активно поддржувате недемократски режими или групации, од тоа евентуално може да се заклучи дека и за Германија не го поддржувате слободниот демократски основен поредок.

## **2. Основни познавања на правниот и општествениот поредок и условите за живот во Германија**

Морате да докажете дека располагате со основни познавања на правниот и општествениот поредок и условите за живот во Германија. Докажувањето на овие познавања се врши преку државниот тест „Живот во Германија“ (Leben in Deutschland), скратено „LiD“. Соодветни подготвителни курсеви за овој тест се нудат од страна на различни институции како курсеви за ориентација. Во некои случаи курсот за ориентација е дел од курсот за интеграција. Тестот може да се полага и без учество на соодветен курс.

Можете исто така да обезбедите доказ за успешно завршена обука во Германија или германска универзитетска диплома ако имате диплома од германско средно училиште или споредливо или повисоко општо завршено училиште од германско училиште. Во овие случаи не морате да го полагате тестот „Живот во Германија“.

Во исклучителни случаи, познавањата можат да се докажат и преку личен разговор во Службата за странци, кој според нивото и обликот се ориентира на прашањата од тестот „Живот во Германија“, за што е потребно да зборувате германски. Не сите служби за странци нудат такви лични разговори.

## **3. Доволно усно познавање на германски јазик (GER ниво A2)**

Понатамошен услов за престој по завршување на правото на престој – можности, е да можете доволно да се разберете усно на германски јазик.

Мерило за ова е „Заедничката европска референтна рамка за јазици“ (Gemeinsame Europäische Referenzrahmen – GER), која дефинира како се оценува нивото на јазични познавања низ Европа.

Потребен е доказ на јазични познавања на ниво A2 од GER. Докажувањето на овие познавања не мора нужно да следи преку приложување на јазичен сертификат.

Јазичните познавања на ниво A2 GER се постигнати, кога

- сте посетувале четири години училиште на германски и потоа сте биле преместени во следната повисока година или
- имате германско уверение за завршено училиште (средно училиште, уверение за завршено средно училиште, матура) или
- сте биле преместени во десета година во германско училиште или
- имате завршено студии на германски јазик на универзитет или стручна виша школа или стручна обука во Германија или
- разговорите во Службата за странци со тамошните службеници сте можеле да ги водите без да има потреба некој да го преведе кажаното.

За деца и младинци до навршена 16. година не е потребен доказ за познавања на германски. Во овој случај доволно е приложување на последното свидетелство од германско училиште или доказ за посетување на дневен престој во Германија.

Јазичните познавања можат да се докажат и со соодветно и веродостојно јазично свидетелство за ниво А2 од GER (на пр. „Тест по германски за доселеници“ (Deutsch-Test für Zuwanderer), ниво на компетенција А2). Јазичното свидетелство мора да се заснова на стандардизиран јазичен испит. Не се признаени сите сертификати. Сите Служби за странци ги признаваат сертификатите на Гете-институт, Test-DaF-институт и на telc gGmbH.

Со дозволата за престој – можности (Chancen-Aufenthaltserlaubnis), можете да бидете примени на курс за интеграција на Сојузната служба за миграција и бегалци (BAMF). На овој курс можете да ги стекнете наведените јазични познавања и основни познавања на правниот и општествениот поредок и условите за живот во Германија и да полагате соодветни тестови. За прием морате да поднесете барање. За прашања во врска со ова можете да се обратите на регионалната канцеларија на BAMF. Со помош на регионалниот систем за информации BAMF-NAVI (<https://bamf-navi.bamf.de/de/>) може брзо и лесно да се дознае која регионална канцеларија е надлежна и каде се нудат курсеви за интеграција. Барањето за прием исто така може да се поднесе и кај носителот на курсот за интеграција. Истите можат да Ве посветуваат и може да ги користите како први лица за контакт.

#### **4. Фактичко посетување на училиште на децата**

За деца, кои треба да добијат право на престој, мора да се докаже посетување на училиште и тоа за целиот период помеѓу почетокот и крајот на училишната обврска. Ова можете да го докажете со приложување на свидетелства или потврди кај Службата за странци. За фактичко посетување на училиште се смета кога детето во текот на школската година било неоправдано отсутно од настава само на поединечни, малубројни денови.

## 5. Обезбедување на егзистенција

Мора да ја обезбедите својата егзистенција претежно преку платено вработување или врз основа на досегашниот развој мора да се очекува дека Вашата егзистенција во иднина ќе биде целосно обезбедена.

Ако не живеете сами, притоа зависи од таканаречената зависна заедница, во која живеете. Во зависна заедница спаѓаат по правило луѓето со кои живеете заедно и заедно го водите домаќинството, односно ги сносит заеднички секојдневните трошоци. Вашата егзистенција претежно е обезбедена преку платено вработување, кога повеќе од половината на приходите на Вашата зависна заедница потекнуваат од платено вработување. Исто така, морате Вие или барем Вашата зависна заедница да може да ја плаќа Вашата станарина, без притоа да добивате државна помош. Но примањето на парична помош за станарина (Wohngeld) само по себе не води кон претпоставката дека не можете да си обезбедите егзистенција. Се вели дека е „безопасно“.

Во оваа смисла безопасни се и надоместоците кои се обезбедени врз основа на придонеси кои примателите – Вие или членовите на Вашата зависна заедница – сами сте ги платиле. Во овие безопасни надоместоци се вбројуваат исто така и старосни или инвалидски пензии, како и надоместокот за невработени I (Arbeitslosengeld I). Детскиот додаток (Kindergeld) е мерка за даночно олеснување (порамнување на семејниот надоместок (Familienleistungsausgleich)) и затоа се третира како заработен приход. Значи е безопасно. Пари кои се исплаќаат за да овозможат престој со одредена цел, како на пример стипендии за студирање исто така треба да се третираат како заработен приход и исто така се безопасни.

Но повеќето социјални надоместоци, кои не се засноваат на придонеси, посебно според Надоместоци за основен приход за невработени (SGB II) („граѓански надоместок“ („Bürgergeld“) – порано „Hartz IV“) не се сметаат за заработен приход.

Мора да биде претежно веројатно, дека егзистенцијата на зависната заедница е обезбедена и во иднина. Службите го претпоставуваат ова пред сè кога и фактички се врши платено вработување со доволно приход. Но обезбедувањето на егзистенција во иднина може да се претпостави и кога постои конкретна понуда за работно место, како и школска или занаетчиска обука, како и кога досегашните услуги на интеграција во јазикот и општеството покажуваат дека егзистенцијата ќе биде обезбедена.

Не дозволувајте некој од наклоност да Ви потврди дека ви нуди работа, освен ако не го мисли тоа сериозно. Ако поднесете таква несериозна потврда, Вие и лицето кое ја издало потврдата може да имате сериозни последици.

Законот предвидува одредени исклучоци од барањето да се обезбеди егзистенција. Овие исклучоци важат за

- студенти на државни или државно признаени универзитети, како и лица кои се обучуваат во признаени професии или се во државно финансирани подготовки за професија,
- семејства со малолетни деца, кои привремено зависат од дополнителни социјални надоместоци,
- самохрани родители со малолетни деца од кои не може разумно да се очекува да започнат работа според прописите за граѓански надоместок (SGB II) или
- странци, кои се грижат за лица на кои им е потребна нега,
- странци, кои не можат да ја обезбедат својата егзистенција поради телесна, умствена или душевна болест или попреченост, за што треба да се приложи значајна т.е. детална потврда или решение за инвалидска пензија и
- од старосни причини, при што секогаш се претпоставува дека е достигната редовната возрасна граница за старосна пензија.

За прашања во врска со ова Ви стои на располагање Вашето лице за контакт во Службата за странци.

## **6. Исполнување на должноста за пасош**

Морате да ја исполните должноста за пасош. Ова значи дека мора да поседувате и да можете да приложите важечки и признаен пасош или замена за пасош од Вашата земја на потекло.

Единствен исклучок од ова е кога добивањето пасош или замена за пасош од Вашата земја на потекло не Ви било возможно или било неразумно. Во принцип, разумно е да се придржувате до правилата за издавање на Вашата земја на потекло. Ова важи пред сè, кога на германци се поставуваат споредливи услови за добивање на германски пасош во слична ситуација.

Ваша задача е, а не задача на германските служби, да дознаете како да добиете пасош или замена за пасош од Вашата земја на потекло. Исто така Ваша задача е да ги прибавите потребните документи и фотографии на свој трошок и да поднесете барање за издавање на пасош или замена за пасош. Ако можете да докажете дека имате неразумни потешкотии да добиете пасош, под некои понатамошни услови постои можност, со други документи од Вашата земја на потекло да го докажете својот идентитет и државјанство. За да дискутирате за потребните чекори, обратете се на Вашето лице за контакт од Службата за странци.

Кога ќе добиете нов пасош или замена за пасош, морате истиот во најбрз можен рок (неодложно) да го приложите на Службата за странци – дури и ако тоа не е побарано од Вас и моментално немате однесено барање за понатамошен наслов за престој (Aufenthaltstitel).

Приложувањето на пасошот нема да доведе до тоа да Ви биде одземено правото на престој – можности.

## **7. Разјаснување на идентитетот**

Разјаснувањето на идентитетот исто така е предуслов за доделување на понатамошни права за престој. Во исклучителни случаи и само тогаш ова може да се изостави, ако докажано сте преземале сè разумно за разјаснување на идентитетот.

Под „идентитет“ се подразбираат лични податоци (пред сè име, датум на раѓање, место на раѓање и државјанство), под кои сте познати во службите на Вашата земја на потекло. Не е доволно да се познати податоци, под кои Ве познаваат овде во Германија, а не можат да се докажат исто така и во Вашата земја на потекло. Од овие причини, наједноставно средство за разјаснување идентитет е пасош, кој го издала Вашата земја на потекло во редовна постапка.

Ако не сте во можност да го разјасните својот идентитет со пасош или барем замена за пасош на Вашата земја на потекло (на пример со привремен пасош или пасош за итни случаи), обратете се на Вашето лице за контакт во Службата за странци, за да дознаете со кои други средства би било можно да го разјасните идентитетот. Изјави од приватни лица (пријатели, роднини) за тоа кој сте, обично не се доволни.

## **8. Без безбедносни грижи (т.н. интереси за протерување)**

Ако во меѓувреме се дознае за факти, кои од безбедносни причини даваат повод да се преиспита завршувањето на Вашиот престој, доделувањето на понатамошно право за престој може исто така да биде спречено.

## **9. Посебни правила за лица на возраст до 27 години**

За лица кои добиле право на престој – можности и при поднесување на барање за следната дозвола за престој сè уште не се постари од 27 години важат посебни правила.

Посебно егзистенцијата не мора да биде – привремено – обезбедена. Но, наместо тоа, мора да имате посетувано три години училиште во Германија или да имате завршено училиште или обука за занает. Дополнително, мора да се гарантира дека можете да се приспособите на условите за живеење во Сојузна Република

Германија врз основа на Вашето претходно образование и услови за живеење, за да можете да обезбедите сопствено издржување на подолг рок.

Сè додека сте под 27 години и сè уште посетувате училиште или обука, целосно се изостава обезбедување на егзистенција.